

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษครั้งนี้ มุ่งศึกษาวิเคราะห์สาเหตุและพฤติกรรมการทำผิดของผู้ต้องขังโดยใช้ศิลปะภาพเขียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาหาสาเหตุและพฤติกรรมการทำผิดภายหลังจากถูกพิพากษาลงโทษเป็นผู้ต้องขังในคดีอาญาโดยจำคุกอยู่ในเรือนจำพิเศษพัทยา โดยนำเสนอในส่วนของแนวคิดและทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในงานวิจัย ออกเป็นหัวข้อใหญ่ๆ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตีความภาพเขียน
2. ทฤษฎีเกี่ยวกับอาชญาวิทยา
3. แนวคิดเกี่ยวกับหลักทัณฑ์วิทยา
4. แนวคิดและทฤษฎีในงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตีความทางภาพเขียน

ภาพเขียนกับการบอกเล่าเป็นเรื่องที่มนุษย์ตั้งแต่ยุคดึกดำบรรพ์ ก่อนที่จะพัฒนามาเป็นภาษาพูดในการสื่อสาร เพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดอารมณ์ให้ผู้อื่นเข้าใจ และเก็บบันทึกข้อมูลดังนั้นการวาดภาพจึงเป็นภาษาพื้นฐานของมนุษย์ตั้งแต่เริ่ม (Feder & Feder, 1981) การตีความภาพวาดอาจมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาช่วยอธิบายและการตีความดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและการตีความเรื่องสี
2. แนวคิดและการตีความเรื่องสัญลักษณ์
3. แนวคิดและการตีความเรื่ององค์ประกอบของภาพ
4. แนวคิดเกี่ยวกับศิลปะบำบัด

น.ณ ปากน้ำ (2530, หน้า 331) ได้กล่าวไว้ในหนังสือพจนานุกรมศิลป์ในเรื่องของความหมายของสีอันครอบคลุมไว้ว่าในการเขียนภาพจำเป็นจำต้องคำนึงถึงโครงสร้างของสีให้ดี และภาพเขียนที่ดีจะต้องมีสีครอบคลุมโดดเด่น สีใดสีหนึ่งเสมอ เช่น ภาพดอกทิวลิปของแวนโก๊ะสีอันครอบงำในภาพนั้นคือสีเหลือง สีครอบงำนี้จะต้องมีสีอันครอบงำในภาพนั้นคือสีเหลือง สีครอบงำนี้จะต้องพิจารณาอารมณ์ ความรู้สึกเข้าประกอบด้วย เพราะสีส่วนใหญ่จะเปล่งอารมณ์ไม่เหมือนกัน ถ้าจะแสดงอารมณ์เศร้าสีครามให้สีครอบงำหนักไปทางสีวอร์มเช่น เช่น สีเขียว สีน้ำเงิน สีคราม หากให้สีวอร์มร้อน เช่น สีส้ม สีแดง สีแดง หรือ สีม่วงแดง ย่อมจะแสดงอารมณ์เศร้าออกมาไม่ได้ แต่ละสีจะแสดงอารมณ์ดังนี้

1. สีอันครอบงำด้วยสีแดง ก่อให้เกิดอารมณ์ตื่นเต้นเร้าใจ และเคร่งเครียด
2. สีอันครอบงำด้วยสีเหลือง แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์
3. สีอันครอบงำด้วยสีฟ้า แสดงถึงความฝัน ความปลื้มปิติใจ
4. สีอันครอบงำด้วยสีน้ำเงิน แสดงถึงความเศร้า ความกดดันทางจิตใจ
5. สีอันครอบงำด้วยสีขาว หมายถึงความบริสุทธิ์แจ่มใส
6. สีอันครอบงำด้วยสีดำ บ่งถึงความตาย ความทุกข์ ความหดหู่ใจ
7. สีอันครอบงำด้วยสีเขียว แสดงถึงความเบิกบาน สดชื่น
8. สีอันครอบงำด้วยสีเขียวแก่ แสดงถึงความเร้นลับ น่ากลัว

น.ณ ปากน้ำ (2527, หน้า 50-51) ได้กล่าวไว้ในหนังสือทฤษฎีสีไว้ว่าในแง่ของจิตวิทยา เรื่องของสี แนวคิดเรื่องสี การตีความเรื่องจิตวิทยาของสีย่อมมีอิทธิพลเหนือจิตใจมนุษย์ทั่วไป ทุกคนจะรู้สึกในอารมณ์เดียวกันเมื่อจักษุประสาทกระทบสี สีแดงและสีเหลืองให้อารมณ์ตื่นเต้น ส่วนสีเขียวและสีน้ำเงินแสดงถึงความสงบ จิตใจ ถูกน้อมลงสู่สันติสุข เป็นเรื่องเกี่ยวกับจิตใจ เกี่ยวกับจิตวิทยาของสีที่แสดงถึงสี แสดงให้เห็นอย่างง่าย ๆ เพราะเหตุนี้การวางโครงสร้างของสีใน สถานที่ต่าง ๆ พึงควรพิจารณาจัดสรรสีให้ถูกต้องกับเรื่องราวนั้น ๆ จึงจะได้ผลสมบูรณ์ดังนี้

1. สีเหลือง	แสดงถึงความไพบลีย์
2. สีแดงเข้ม	แสดงถึงความสง่าผ่าเผย ความปิติอิ่มเอิบ
3. สีแดง	แสดงถึงความตื่นเต้นเร้าใจ
4. สีดอกกุหลาบ	แสดงถึงความอ่อนหวาน นุ่มนวล
5. สีสดและสีบาง ๆ ทุกชนิด	แสดงถึงความกระชุ่มกระชวย แจ่มใส
6. สีเขียวและสีน้ำเงิน	แสดงถึงความเยียบสงบ
7. สีเขียวแก่ผสมสีเทา	แสดงถึงความรันทด ความเศร้า
8. สีเทาปานกลาง	แสดงถึงความนิ่งเฉย ความสงบ
9. สีดำกับสีขาวอยู่ด้วยกัน	แสดงถึงอารมณ์ที่ถูกกดดัน
10. สีขาว	แสดงถึงสัญลักษณ์ความบริสุทธิ์ เบิกบาน
11. สีทอง สีเงิน และสีมันวาว	แสดงถึงความมั่งคั่ง

แนวคิดและการตีความเรื่องสัญลักษณ์

1. เส้นที่แสดงสัญลักษณ์ ความเชื่อ พรหมมา พัทธกัษ (2537) ได้กล่าวถึง นัยแห่งสัญลักษณ์ยุคใหม่ในเรื่องของไฮแห่งโชคชะตาหรือแม่พิมพ์ของโชคชะตาตามตำนานของชาวยุโรปเหนือ ซึ่งเรียกว่า นอร์นเทวี กลุ่มนี้ประกอบด้วยพี่น้องสามสาว คือ อูร์ด เป็นตัวแทนของอดีต เวอร์ดันดี ตัวแทนของปัจจุบัน และสกูลด์ ตัวแทนของอนาคตหรืออาจเรียกว่า เทวีแห่ง โชคชะตา สัญลักษณ์

ประกอบด้วยเส้นใย 9 เส้น ภายในประกอบด้วยรูปอักษรรูเนทั้งหมด ซึ่งอักษรรูเนทั้งหมดนี้ประกอบได้ด้วยเรื่องราวในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตที่อาจเป็นจริงได้รูปเป็นสัญลักษณ์ของการกระทำในอดีตที่มีผลกระทบต่อปัจจุบันและการกระทำในปัจจุบันส่งผลต่ออนาคตและทุกช่วงเวลานั้นมีความเกี่ยวข้องกันและไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ การตีความสัญลักษณ์ต่าง ๆ มีดังนี้

ภาพที่ 2-1 เฟฮู (Fehu) ผุ่งสัตว์ หรือ ความอุดมสมบูรณ์

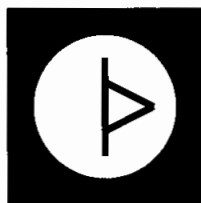
เฟฮู หมายถึง การครอบครองเป็นเจ้าของการรับมาได้เป็นของตนเอง ความโชคดี ความมั่งคั่ง อำนาจทางการเงินในปัจจุบันหรือในอนาคตอันใกล้ ความหวังและความสมบูรณ์เพียบพร้อมความสำเร็จและความสุข ความสำเร็จและพลังงาน การเล็งเห็นอนาคตข้างหน้า การสร้างและการทำลาย ส่วนการทำนายในแบบกลับหัว จะหมายถึงการสูญเสียทรัพย์สินส่วนตัวหรือสิ่งของมีค่าที่หวงแหน ความล้มเหลวอันเป็นผลมาจากความโลภ การใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย ความบาดหมาง ไข้เขลา ขาดแคลน ยากจน และการตรากตรำทำงานหนักหรือตกเป็นทาส

ภาพที่ 2-2 อูรูซ (Uruz) วัวควายป่า

อูรูซ หมายถึง ความปราดเปรียวว่องไว ความอดทนก้าวร้าว การมีพลังกำลังและสุขภาพร่างกาย ที่แข็งแรงมีอิสระ กระฉับกระเฉง กระตือรือร้น ความดีรื้อน การเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหัน ความสมปรารถนาทางเพศ พลังอำนาจ หรือสมรรถภาพของบุรุษเพศ ส่วนแบบกลับหัวนั้นจะ

หมายถึง ความอ่อนแอ การถูกรวบงำ การใช้อำนาจในทางที่ผิด การถูกผู้อื่นชักนำ ความเจ็บป่วย ความไม่มั่นคง ไข้เจลา ตัณหาราคะ ความเหี้ยมโหด หยาดคาย เมินเฉย ด้านชา

ภาพที่ 2-3 ธูรีสัส (Thurisaz) หนามหรือยักษ

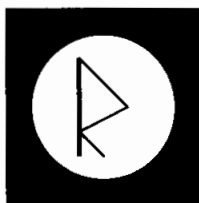
ธูรีสัส หมายถึง พลังในการตอบสนอง อำนาจแห่งการทำลายล้างและการปกป้อง ความขัดแย้ง สัญชาตญาณ ความกระตือรือร้นในค้นหา การถือกำเนิดใหม่ ความโน้มเอียงจะเกิดการเปลี่ยนแปลงการระบายหรือปลดปล่อยอารมณ์ สมรรถภาพทางเพศของผู้ชายในการมีบุตรส่วน คำทำนายในแบบกลับหัวนั้นจะหมายถึง ภัยอันตราย การถูกทำร้ายโดยไม่อาจปกป้องได้ การถูกบีบบังคับ การทรยศหักหลัง ความชั่วร้าย มุ่งร้ายผูกพยาบาท อาฆาตเค้น ทุกข์ทรมาน และการโกหก ตลบตะแลง ชายหรือหญิงชั่ว

ภาพที่ 2-4 อันสุส (Ansuz) เทพเจ้า

อันสุส หมายถึง การเปิดเผยข่าวสารข้อมูล หรือการเข้าใจอย่างถ่องแท้ การสื่อสาร สัญญาณ แรงกระตุ้น ความกระตือรือร้นคำพูดสัตย์จริง พลังอำนาจของคำพูดและการชี้นำ การขอพร การรับคำชี้แนะ สุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง ความสอดคล้องประสานกลมกลืน ควสามัตย์จริง และปัญญา ส่วนการทำนายแบบกลับหัวนั้นจะหมายถึง ความเข้าใจผิด การหลอกลวง การเปลี่ยนแปลงหรือถูกยักยักย้ายโอน โดยผู้อื่น ความเบื่อหน่าย ความขมขื่นและโศกเศร้า

เนื่องจากในตำนานของชาวยุโรปเหนือกล่าวไว้ว่า โอดินนั้นเป็นเทพเจ้าที่มีพลังกำลังแข็งแกร่งมีอำนาจเหนือผู้ใด แต่มักจะตีสองหน้า จะล่อนปลิ้นปล้อน

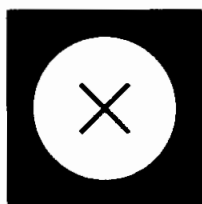
ภาพที่ 2-5 ไรโด (Raidho)

ไรโด เกวียนหรือรถม้า หมายถึง การเดินทางหรือการเปลี่ยนแปลงทั้งในทางกายภาพและรูปแบบการดำเนินชีวิต การหยุดพักผ่อน การโยกย้าย การหมุนเวียน การเปลี่ยนแปลงสถานที่ส่วนความหมายในแบบกลับหัวคือ วิกฤติการณ์ จุดดับขึ้น ความคืบหน้าและการหยุดชะงัก ความล้มเหลว ไร้เหตุผล อุปสรรค การย้ายออกจากตำแหน่งเดิม

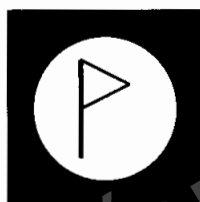
ภาพที่ 2-6 คาวนัน (Kaunan) กระโจนไฟหรือคบเพลิง

คาวนัน หมายถึง วิสัยทัศน์ มุมมอง การแสดงออก ปัญหาหรือ ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ แรงบันดาลใจ ความสามารถในหลักวิชา ไฟแห่งการมีชีวิตชีวา อำนาจควบคุมไฟแห่งแสงสว่าง การเปิดรับพลังอำนาจใหม่ ๆ ความปรารถนา ความรัก ความใคร่ส่วนความหมายในแบบกลับหัวนั้นจะหมายถึง โรคภัยไข้เจ็บ การแตกแยกความไม่มั่นคง การขาดความคิดสร้างสรรค์ ความว่างเปล่า การถูกทอดทิ้ง การหลอกลวงตบตา และความหวังที่ดับสูญ

ภาพที่ 2-7 เกโบ (Gebo) ของขวัญ

เกโบ หมายถึง ของขวัญทั้งในรูปของการยอมเสียสละให้และการให้ด้วยจิตเมตตาสงสาร ความสมดุลอันเกิดจากการสับเปลี่ยน รวมไปถึงสัญญาที่มีต่อกัน ความสัมพันธ์แบบส่วนตัวและแบบหุ้นส่วนส่วนคำทำนายแบบกลับหัวคือ ความละโมภ ความโคดเคี้ยวอ้างว้าง ความจำเป็นที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การเป็นฝ่ายสละหรือยินยอมจนมากเกินไป พันธะข้อผูกมัด

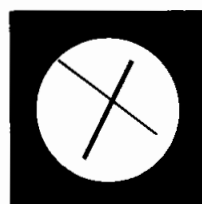
ภาพที่ 2-8 วุน โย (Wunjo) ความสุข

วุน โย หมายถึง ความสุข ความสบายใจ เป็นความรู้สึกสามัคคีกลมเกลียวรุ่งเรือง ความปิติยินดี รางวัลสิ่งตอบแทนทางใจส่วนแบบกลับหัวนั้นจะหมายถึง ความเสื่อมเสีย ความเศร้าโศก ปัญหาอุปสรรค ความบาดหมาง การถูกรอปรงำด้วยพลังอำนาจที่เหนือกว่า

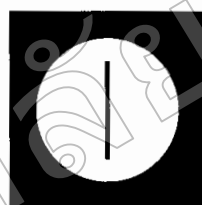
ภาพที่ 2-9 ฮอกลา (Hagla) ถูกเห็บ หรือความโกรธแค้นของธรรมชาติ

ฮอกลา หมายถึง ความเสียหายย่อยยับอำนาจที่ไม่สามารถควบคุมไว้ได้โดยเฉพาะสภาพดินฟ้าอากาศหรือจิตใจของมนุษย์ในยามที่ขาดสติสัมปชัญญะ อารมณ์ ความรู้ การทดสอบความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ การนำไปสู่ความสำเร็จลุล่วง ความกลมกลืนราบรื่นภายในจิตใจอักษร รุนเน ตัวนี้ไม่สามารถทำนายในลักษณะกลับหัวได้ แต่จะเปลี่ยนเป็นตะแคงลงซึ่งความหมายหลังจากที่มีการเปลี่ยนตำแหน่งแล้วจะหมายถึง ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ความหายนะ การหยุดชะงัก การสูญเสียอำนาจ ความเจ็บปวดจากการสูญเสีย ความทุกข์ยากลำเค็ญ ความเจ็บป่วย จุกคับขื่น

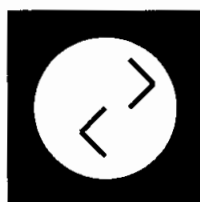
ภาพที่ 2-10 นาวดิซ (Naudiz) ภาวะความจำเป็น

นาวาศิ หมายถึง ความเข้มงวด การนำไปสู่ความเข้มแข็ง ความสับสนวุ่นใจ ความขัดแย้ง และอำนาจของเจตนารมณ์ที่ต้องการจะเอาชนะอุปสรรค ความอดทนอดกลั้น การรอคอยให้ได้ การตกลงใจเป็นที่แน่นอนแล้วหรือความแน่วแน่ช่วงเวลาของการฝึกความอดทนอดกลั้น การยอมรับในชะตากรรมการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในชีวิต การเผชิญหน้ากับความกลัว ส่วนแบบกลับหัวนั้น จะหมายถึง การถูกจำกัดอิสระหรือการถูกควบคุม การถูกกดดัน การตราตราทำงานหนัก การปล่อยปละละเลย ความจำเป็นหรือต้องการอย่างที่สุด การถูกถอดถอนหรือปลดจากตำแหน่ง ความหิวโหยอดอยาก ความขาดแคลนโหยหา

ภาพที่ 2-11 ไอซิส (Eisaz) นำแข็ง

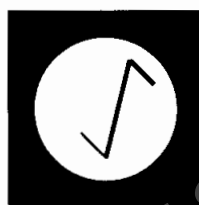
ไอซิส หมายถึง ความท้าทายหรือการเผชิญหน้ากับอุปสรรคขวากหนาม ทั้งอุปสรรคทางกายที่มีผลต่อความคิดหรือการกระทำ รวมไปถึงความขัดข้องใจ การนิ่งเฉย หรือเวลาที่จะต้องคอยบางสิ่งบางอย่างที่กำลังเดินทางมาถึงอย่างใจจดใจจ่อ หรือการค้นหบางสิ่งบางอย่างอยู่ส่วนคำทำนายในแบบกลับหัวนั้นจะหมายถึง ความมีอัตตาสูง หรือเชื่อมั่นและยึดมั่นถือมั่นในตัวเอง ความโง่เขลา ใช้ชีวิตอย่างสำมะเลเทเมา ใช้ขำขย่งสุรุษสุร่าย ฟุ่มเฟือย ไม่รู้จักบุญคุณคน การหลอกลวง ตลบตะแลง การกด โกง ทรมานหักหลัง ความมีเสน่ห์หลอมน การลอบทำร้าย

ภาพที่ 2-12 เยรัน (Jeran) ระยะเวลาครบรอบ 1 ปีหรือครบรอบผลผลิตที่สามารถเก็บเกี่ยวผลได้

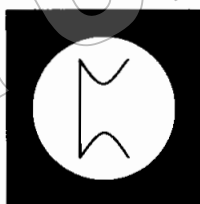
เยรัน หมายถึง ผลจากความพยายามในครั้งก่อนกำลังจะสัมฤทธิ์ผลหรือกลายเป็นจริงขึ้นมา ช่วงเวลาแห่งความสงบคาดหวังในเรื่องความสุขและความเจริญรุ่งเรือง การประสบความสำเร็จตามที่ได้อ้างไว้ วัฏจักรการหมุนเวียนของชีวิต สรรพสิ่งที่หมุนเวียนสับเปลี่ยนไปตาม

กาลเวลาของมันส่วนคำทำนายแบบกลับหัวนั้นไม่มี แต่จะเปลี่ยนเป็นการตะแคงลง ซึ่งให้คำทำนายไว้ว่าจะหมายถึงการหยุดชะงักของการเจริญเติบโต การเปลี่ยนแปลงจากหน้ามือเป็นหลังมือ หรือการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ ช่วงเวลาที่เลวร้าย ความลำบากยากแค้น ความขัดแย้งอุปสรรค

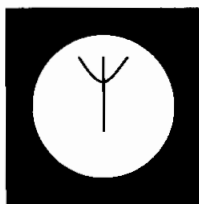
ภาพที่ 2-13 เอวส์ (Iwaz) ต้นไม้ชนิดหนึ่งเรียกว่า ยิว

เอวส์ หมายถึง พลังกำลังความแข็งแกร่ง ความไว้วางใจหรือสามารถพึ่งพาได้ ความกระตือรือร้นในปัญหา ความอดทน อคติ การปกป้องคุ้มครอง แรงผลักดันให้เกิดแรงบันดาลใจและเป้าหมาย การมองไปยังเป้าหมายที่มีโอกาสเป็นไปได้ และสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้จริง ความไว้วางใจอันเป็นผลมาจากความซื่อสัตย์ส่วนแบบกลับหัวนั้นจะหมายถึง ความเสื่อมโทรม การทำลายล้าง ความไม่พอใจในสิ่งที่ตนมี ความอ่อนแอ

ภาพที่ 2-14 เพร์โธ (Pertho) ช่องคลอด

เพร์โธ อักษรรูเนตนี้นี้จะไม่มี ความหมายที่แน่นอนหรือตายตัวแต่จะเกี่ยวข้องกับสิ่งของที่เป็นความลับหรือลึกลับ การเก็บซ่อนหรือการซ่อนเร้นความสามารถ การล่วงรู้ชะตากรรมตัวเอง เกี่ยวข้องกับความลับของผู้หญิง รวมไปถึงความสามารถในการให้กำเนิดบุตรของผู้หญิงและช่องคลอดที่สมบูรณ์พร้อม มิตรภาพและความสุขใจ การค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงส่วนความหมายในทางกลับหัวคือ ความหลงใหลจนลืมสิ่งทุกอย่าง การหยุดชะงัก ความโดดเดี่ยวอ้างว้าง และความอ่อนแอเจ็บป่วยได้ง่าย

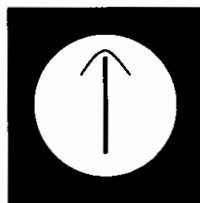
ภาพที่ 2-15 อัลกิส (Algiz) การปกป้องคุ้มครอง

อัลกิส หมายถึง โล่ สิ่งปกป้อง การปกป้องคุ้มครอง การกระตุ้นให้พาตัวเองหลบหนีอันตราย การคุ้มกัน การปิดเป่าขับไล่สิ่งชั่วร้าย มีความเกี่ยวข้องกับเทพเจ้า การตื่นตัว ความระแวดระวังภัย อันเป็นสื่อกลางให้พลังส่งสัญญาณ การเอาตัวรอดของมนุษย์ การดำรงความสำเร็จเอาไว้ หรือ การรักษาชัยชนะเอาไว้ให้ได้ ส่วนคำพยากรณ์ในแบบกลับหัวจะหมายถึงอันตรายที่ซ่อนอยู่ การใช้อำนาจอันศักดิ์สิทธิ์ไปอย่างฟุ่มเฟือย ข้อห้ามหรือสิ่งต้องห้าม

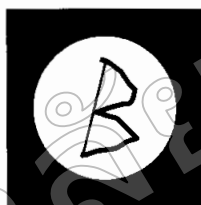
ภาพที่ 2-16 โซเวลโล (Sowelo) ดวงอาทิตย์

โซเวลโล หมายถึง การบรรลุผลสำเร็จ เกียรติยศชื่อเสียง พลังชีวิตสุขภาพที่แข็งแรง กำลังวังชา ช่วงเวลาที่ร่างกายเต็มเปี่ยมไปด้วยพลังเพื่อเปลี่ยนแปลงชีวิตไปสู่หนทางที่ดี ชัยชนะและความสำเร็จสำหรับคำทำนายในแบบตะแคงนี้จะหมายถึง ความล้มเหลว การถูกหลอกลวงคดโกง การแก้แค้นจองเวร ความหยิ่งทะนงตน ความพยายามเอาชนะใจของเทพเจ้าที่มีต่อมนุษย์โลก

ภาพที่ 2-17 ไทวัส (Teiwaz) ทิวร์ เทพแห่งท้องฟ้า

ไทวัศ หมายถึง ความยุติธรรมเที่ยงตรง ความเป็นผู้นำและผู้มีอำนาจ นักวิเคราะห์ ความมีเหตุมีผล ความเต็มใจที่จะอุทิศตน ชัยชนะ และความสำเร็จในการแข่งขันส่วนคำทำนายในแบบกลับหัวนั้นจะหมายถึง พลังและการถูกปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์ การหยุดชะงักหรือหมดความรู้สึกละการขหรือเป็นอัมพาต การใช้เหตุผลมากเกินไป การเสียสละจนมากเกินไป ความลำเอียงขาดสมดุล สงครามความขัดแย้ง ความพ่ายแพ้ ความกระตือรือร้นที่เสื่อมถอยลงการสื่อสารที่ยากลำบาก การแยกทางจากกัน

ภาพที่ 2-18 เบอร์กานา (Berkana) เบิร์ชดา เทวีแห่งดินเบิร์ช

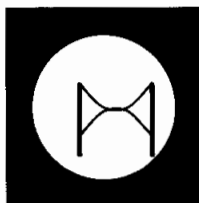
เบอร์กานา หมายถึง การถือกำเนิด ความสมบูรณ์ในเรื่องทั่ว ๆ ไป ทั้งร่างกายและจิตใจ ความเป็นอิสระ พลังที่ก่อกำเนิดขึ้นมาใหม่และแสงแห่งรุ่งอรุณ การเริ่มต้นใหม่ การให้สัจจะว่าจะเริ่มต้นใหม่ พลังแห่งการให้กำเนิด การเติบโต การปลูกเร้าความปรารถนา การเกิดใหม่ ความสำเร็จในธุรกิจการค้าส่วนคำพยากรณ์ในแบบกลับหัวนั้นจะหมายถึง ปัญหาในครอบครัวหรือปัญหาภายใน ความวิตกกังวลกับคนใกล้ชิด ความประมาทเลินเล่อ การทอดทิ้งไม่ใยดีสติปัญญาเลอะเลือนหรือควบคุมไม่ได้ การคิดโง่งมหลอกลวง ไม่ประสบความสำเร็จภาวะหยุดนิ่ง

ภาพที่ 2-19 เอะวัศ (Ehwaz) ม้า

เอะวัศ หมายถึง การขนส่งลำเลียง ไม่ว่าจะเป็นด้วย ยานพาหนะใด ม้า รถ เครื่องบิน เรือ หรือยานพาหนะอื่น ๆ การเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงให้ดียิ่งกว่าเดิม การค่อย ๆ พัฒนาเปลี่ยนแปลงไปและประสบความสำเร็จในทันที การประสานงานกันอย่างสอดคล้องกลมกลืน การร่วมมือกันเป็นอย่างดี ความไว้วางใจเชื่อใจซึ่งกันและกัน ความซื่อสัตย์ภักดีการแต่งงานร่วมชีวิตกันและความเป็นหุ้นส่วนกันส่วนคำทำนายแบบกลับหัวจะหมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่ก่อให้เกิด

ความรู้สึกไม่ปลอดภัย สถานการณ์ที่ถูกบีบบังคับหรือถูกจำกัด ความใจร้อน ประมาทรีบร้อนความไม่
สอดคล้องกลมกลืน ความไว้วางใจทรยศหักหลัง

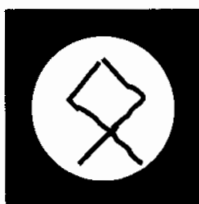
ภาพที่ 2-20 มั่นนัส (Mannaz) มนุษย์

มั่นนัส หมายถึง ตัวตนของมนุษย์ เผ่าพันธุ์ของมนุษย์ทัศนคติของตัวเองที่มีต่อ
ผู้อื่นและทัศนคติของผู้อื่นที่มีต่อตัวเรา มิตรและศัตรู แบบแผนทางสังคม สถิติปัญญาอันเฉียบแหลม
การรู้หรือเข้าใจเป็นอย่างดีความหมายในรูปกลับหัว ของอักษรรูเน่ตัวนี้ก็คือ ความห่อหุ้ม จิตใจที่
มีคมแหลมคมของตัวเอง ใช้ความฉลาดในทางที่ผิด โกหก กะล่อนปลิ้นปล้อน สับปลับ เส่สร้างการคิด
คำนวณ ไม่ต้องการความช่วยเหลือจากใครทั้งสิ้น

ภาพที่ 2-21 ลาวคัส (Laukaz) น้ำ

ลาวคัส หมายถึง การเคลื่อนไหวในลักษณะการไหลไปหรือการระส่ำระสาย แหล่งอาหาร
หรือความอุดมสมบูรณ์ การฟื้นฟูพลังขึ้นมาใหม่ พลังชีวิตและจินตนาการความฝันเรื่องลึกลับ
ความไม่รู้ สิ่งซ่อนเร้น ความลึกลับในทางกลับหัวนั้นจะหมายถึง ช่วงเวลาที่ยากลำบากในชีวิตที่
อาจต้องมีการตัดสินใจที่ผิดพลาดได้และต้องพบกับความยากลำบากอันเป็นผลมาจากการตัดสินใจ
ภาวะที่มนุษย์ขาดความคิดสร้างสรรค์และอารมณ์ความรู้สึก ดายอยู่ในภาวะเบื่อหน่ายในชีวิต ชีวิตที่
อับเฉา ห่อหุ้ม ความบ้าคลั่ง เป็นทุกข์ใจ สิ้นหวัง อ่อนแอ ไม่อยากที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป

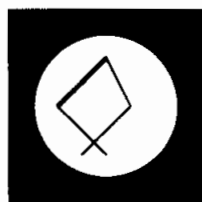
ภาพที่ 2-22 อิงวัส (Ingwaz) อิงก์ เทพเจ้าแห่งผืนดิน

อิงวัศ หมายถึง ความสามารถในการมีบุตรของเพศชาย การตั้งครรรค์ การเกิดบิดาจากภายใน คุณสมบัติสามัญสำนึกความเข้มแข็ง ความรัก ความผูกพัน สายใยรักในครอบครัว ทุกข์จะบรรเทาผ่อนคลายลง ภาวะไร้กังวลความหมายในแบบตะแคงนั้นจะหมายถึง ความอ่อนแอ การเคลื่อนไหว หรือดำเนินต่อไปโดยปราศจากการเปลี่ยนแปลง การสร้างหรือผลิต การตรวจตรา ทำงานหนัก การใช้เรี่ยวแรงอย่างหักโหม การทำงาน

ภาพที่ 2-23 คากัส เวลากลางวันหรือรุ่งอรุณแห่งวันใหม่

คากัส หมายถึง การฝ่าฟันอุปสรรค การมีสติรู้ตัว มีสติสัมปชัญญะ เฉกเช่นเดียวกับในเวลากลางวันที่สวยงามใสชัดเจน ซึ่งตรงกันข้ามกับความมืดมิดในยามราตรี เป็นช่วงเวลาที่จะต้องมีการวางแผนหรือดำเนินตามแผนงานอย่างรัดกุมรอบคอบ พลังแห่งการเปลี่ยนแปลงที่จะชี้ทางสว่างด้วยการตัดสินใจของตนเอง การเปลี่ยนแปลง ความสุขสมหวัง ความคิด ความมั่นคงปลอดภัย ความรุ่งเรืองและความพอดี ความหมายในแบบตะแคงนั้นจะหมายถึง จุดปลายทาง จุดจบหรือจุดสิ้นสุด ความสิ้นหวัง ความมีคณ

ภาพที่ 2-24 โอธาลา ทรัพย์สินมรดกของบรรพบุรุษ

โอธาลา หมายถึง การได้ครอบครองเป็นเจ้าของในทรัพย์สิน ความมั่งคั่ง รุ่งเรือง บ้านเกิดเมืองนอน มรดกทางจิตวิญญาณประสบการณ์และภูมิรู้ที่เพิ่มพูนงอกเงย ในความหมายในแบบกลับหัวนั้นจะหมายถึงภาวะสองจิตสองใจ

แนวคิดและการตีความเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาพ

พระยาอนุมานราชธน (2515, หน้า 83-88) ได้อธิบายเรื่องขององค์ประกอบภาพในหนังสือเรื่องศิลปะสงเคราะห์ไว้ว่า องค์ประกอบ คือการเอาเส้นหลาย ๆ เส้นมาประกอบกันก็เป็นองค์ประกอบของเส้น ถ้าเอาสีหรือถ้อยคำหรือโน้ตเพลงมาประกอบกัน ก็เป็นองค์ประกอบของสีของถ้อยคำ หรือของโน้ตเพลง หรือจะเอาสิ่งอะไร ๆ มาประกอบกันเข้าก็เป็นองค์ประกอบของสิ่งนั้น ๆ การทำให้องค์ประกอบขึ้นนั้นใคร ๆ ก็ทำได้ แต่จะทำให้งาม ประณีตก็แต่ผู้ซึ่งรักและมีความชำนาญจัดเจนศิลปะเท่านั้น กล่าวคือผู้ที่สามารถจะประสานส่วนแปลก ๆ ของสิ่งต่าง ๆ ให้เข้ากันได้เหมาะสม การรู้สึกส่วนของสีต่าง ๆ ประกอบให้มีส่วนสัมพันธ์ต่อกัน ได้งามประณีตเป็นหลักประกอบขององค์ประกอบไม่ว่าองค์ประกอบใด ๆ

ภาคส่วนประกอบแห่งองค์ประกอบ ประทานเรียกว่าภาคส่วนประธาน (Principles) อย่างหนึ่ง และภาคส่วนรอง (Subordinates) อีกอย่างหนึ่ง ภาคส่วนประธานได้แก่ส่วนที่เป็นโครงสร้าง (Structural Part) ซึ่งเป็นเสมือนดังภาคส่วนโครงที่ก่อสร้าง (Constructive Part) ของอาคาร นี้อย่างหนึ่ง หรืออีกอย่างหนึ่งเป็นส่วนอันเนื่องกับเรื่องแห่งองค์ประกอบนั้น คือ เป็นเนื้อหาของเรื่อง เช่นภาพจิตรกรรมเป็นเรื่องราวพระพุทธเจ้าตรัสเทศนาแก่เหล่าพระสาวก ภาคส่วนรองได้แก่รูปหรือส่วนซึ่งเป็นผลความไม่เกี่ยวเนื่องกันกับเรื่องนั้น โดยตรง เป็นแต่ประกอบเข้าไปด้วยเท่านั้น แต่ควรมีความผสมประสานเข้ากันได้เหมาะสมกับภาคส่วนประธาน หรือไม่เช่นนั้นก็อาจจะเป็นเพราะต้องการให้เกิดความขัดกัน (Contrast) หรือความไม่เข้ากัน (Discord) กับภาคส่วนประธาน เป็นการแทรกขัดจังหวะ เพื่อทำให้องค์ประกอบนั้นดูเด่นหรือให้เห็นจริงจิ่งมากขึ้น

องค์ประกอบ เป็นข้อกำหนดหมายในทางวาดเขียนหรือทางรูปวัตถุที่เรามีโนภาพความคิดเห็น เพราะฉะนั้นองค์ประกอบจึงมีลักษณะแห่งความคิดเห็นนี้แทรกอยู่ด้วย เป็นต้น ถ้าเรามีโนภาพความคิดเห็นเป็นเรื่องราวทางศาสนา เราต้องกำหนดหมายให้เป็นองค์ประกอบขึ้นก่อน แล้วจึงจะถึงการดำเนินวิธีทำ ให้ตรงกับโนภาพความคิดเห็นของเราในเรื่องทางศาสนา แต่ถ้าเรามีโนภาพความคิดเห็นภาพเรื่องสงคราม เราก็ต้องให้องค์ประกอบของเรามีลักษณะคึกคัก เป็นไปตามลักษณะแห่งสงคราม คือให้เห็นความเคลื่อนไหวของกองทหารที่เข้ารบกันให้เห็นความกล้าหาญ และล้มตายอย่างระเนระนาด อย่างน่าอนาถใจของทหาร

ศิลปกรรมไม่ว่าลักษณะใด ๆ มีองค์ประกอบของศิลปกรรมนั้น แต่องค์ประกอบที่ว่านี้ อาจมีแตกต่างกัน ตั้งแต่เป็นองค์ประกอบง่าย ๆ และสูงขึ้นไปจนเป็นองค์ประกอบอันยิ่งใหญ่ ซึ่งแล้วแต่จะเป็นศิลปกรรมสำคัญหรือไม่

แนวคิดเกี่ยวกับศิลปะบำบัด

ศิลปะบำบัด คือ การใช้กิจกรรมทางศิลปะเพื่อวินิจฉัยหาข้อบกพร่อง ความผิดปกติบางประการของกระบวนการทางจิตใจ และเพื่อใช้กิจกรรมทางศิลปะที่เหมาะสม ช่วยในการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพให้ดีขึ้นศิลปะบำบัด มีประโยชน์ในด้าน การพัฒนาอารมณ์สติปัญญา สมาธิ ความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก และการประสานงานการเคลื่อนไหวของร่างกาย นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วย กระตุ้นการสื่อสาร และเสริมสร้างทักษะสังคมด้วย

Naumburg (1940) ได้กล่าวถึงการใช้ศิลปะกรรมเพื่อบำบัด โดยนำแนวการใช้จิตวิทยาแบบดั้งเดิมและการใช้ภาพวาดเป็นสัญลักษณ์ ในการสื่อสารความรู้สึกและอารมณ์แทนการใช้คำพูด ได้นำศิลปกรรมมาประยุกต์ในการวิเคราะห์โรคและบำบัด โดยนำแนวการฝึกอบรมเชิงจิตวิเคราะห์แบบดั้งเดิม ซึ่งใช้เทคนิคความเกี่ยวข้องอิสระ และการแปลความหมายมาเป็นพื้นฐานการแสดงออกทางทัศนศิลป์ เพื่อเป็นตัวกระตุ้นไปสู่การแสดงออกของความขัดแย้งภายในจิตใจ

Freud (1950) ได้กล่าวและตั้งสมมุติฐานว่าสัญลักษณ์เป็นการจารึกของความจำที่ลบเลือนไปแล้ว ที่สามารถปรากฏออกมาเป็นความฝันหรือการแสดงออกทางศิลปกรรม ซึ่งบางส่วนอาจเป็นการระบายความเครียดในจิตใจ

Jung (1971) ได้กล่าวไว้ในเรื่องของสัญลักษณ์เป็นประสบการณ์ส่วนตัวที่สัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์และเป็นพื้นฐานของกระบวนการรักษา และการแสดงออกเป็นภาพสัญลักษณ์ต่าง ๆ มีความหมายเป็นสากลบ่งบอกถึงสิ่งที่อยู่ในจิตใจไร้สำนึกสะสม ดังนั้นในเชิงจิตวิเคราะห์ฟรอยด์ และ Jung จึงอธิบายสรุปกระบวนการทำงานของศิลปกรรมที่ถ่ายทอดจิตไร้สำนึกเพื่อการวินิจฉัยโรคและทำจิตบำบัดว่าการวาดภาพประสบการณ์ของความฝันได้ดีและแม่นยำกว่าการบอกเล่าด้วยคำพูดเนื่องจากภาษาพูดมีการบิดเบือนได้ง่ายกว่าการสร้างภาพลักษณ์หรือจินตภาพ

ในประเทศไทยก็มีนักวิจัยหลายกลุ่มและคนที่ทำงานด้านงานศิลปะกรรมโดยตรงในการนำศิลปะไปทำการบำบัดผู้ป่วยโดยไม่อาศัยการบำบัดทางจิตก็มีการนำศิลปกรรมเข้าไปทำการใช้ในการปฏิบัติงานโดยตรง (สมศรี กิตติพงศ์พิศาล, 2530, หน้า 18, 58-70) ได้เสนอแนวศิลปกรรมบำบัด หลักปฏิบัติการศิลปกรรมบำบัด คือใช้ศิลปกรรมเป็นสื่อในการแสดงออกอย่างอิสระถึงอารมณ์ ความรู้สึก ความขัดแย้ง และความต้องการแทนการทำจิตบำบัดที่ใช้คำพูด ผลดีจากการใช้ศิลปกรรมบำบัดสืบเนื่องจากศิลปกรรมเป็นงานที่เกี่ยวกับสุนทรียภาพ ทำให้ระดับอารมณ์ของผู้ป่วยเจ้าของงานดีขึ้น และก่อให้เกิดความตระหนักรู้ในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง ผลจากการวิจัยพบว่า ศิลปกรรมทำให้การทำงานในร่างกาย เช่น การเต้นของหัวใจ แรงดันเลือด และ

อัตราการหายใจลดลง ทั้งนี้เนื่องจากการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกิจกรรมทำให้เกิดความผ่อนคลาย และเป็นสุข

ทฤษฎีเกี่ยวกับอาชญาวิทยา

ในทางอาชญาวิทยา ยอมรับว่า สาาสตร์แขนงต่าง ๆ หรือวิทยาการในสาขาต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการอธิบายถึงสาเหตุอาชญากรรม ทั้งนี้การอธิบายถึงสาเหตุในการประกอบอาชญากรรมในแนวคิดของกลุ่มนักคิดของสำนักปฏิฐานนิยม โดยที่จะอธิบายถึงการวิเคราะห์สาเหตุและพฤติกรรมการทำผิดของผู้ต้องขังจึงได้นำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องนำมาใช้ในการประกอบการวิเคราะห์ซึ่งรวบรวมเป็นทฤษฎีตามพาราไดม์ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีชีววิทยาอาชญากรรม : พาราไดม์ปัจจุบันทางชีวภาค

Jacobs (1961) ทฤษฎีทางชีววิทยาอาชญากรรมของ จาคอบส ได้มีการค้นพบความผิดปกติของโครโมโซมเพศ XYY (XYY Chromosome Theory) กล่าวไว้ว่าร่างกายมนุษย์เป็นเช่นเดียวกับสิ่งมีชีวิตทั่วไป ประกอบด้วยเซลล์จำนวนมาก ซึ่งมีขนาดเพียง 1/1.000 นิวเคลียส และเซลล์เหล่านี้ต่างมีวิวัฒนาการมาจากเซลล์เดียว คือ ไข่ที่ได้รับการผสมจากเชื้ออสุจิ หรือที่เรียกว่าไซโกท นักวิทยาศาสตร์สรุปไว้ว่า ข้อมูลทางพันธุกรรมบรรจุอยู่ใน DNA และการถ่ายทอดทางพันธุกรรม กระบวนการถ่ายทอดทางพันธุกรรมการถ่ายทอดจากเชื้ออสุจิเพศชายกับไข่ จากเพศหญิง เซลล์สืบพันธุ์มีลักษณะแตกต่างจากเซลล์ร่างกาย กล่าวคือเชื้ออสุจิมี 23 โครโมโซม เชื้ออสุจิจะแบ่งได้สองประเภทคือ เชื้อตัวผู้ (22+ Y) และเชื้อตัวเมีย (22+ X) ส่วนไข่มี 23 โครโมโซม เช่นเดียวกันแต่มีไข่เพียงประเภทเดียว ซึ่งได้แก่ (22+ X) ด้วยเหตุนี้การจะได้ทารกเพศชายหรือทารกเป็นหญิงจึงไม่ขึ้นอยู่กับไข่ของมารดาแต่ขึ้นอยู่กับเชื้ออสุจิของบิดาที่จะผสมกับไข่ ถ้าโครโมโซมเป็น XX ทารกก็เป็นเพศหญิง แต่ถ้าเป็น XY ก็จะเป็นเพศชาย บิดาจึงเป็นตัวกำหนดเพศของทารกแล้วการหลั่งน้ำอสุจิของเพศชายซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีความน่าจะเป็นทางสถิติศาสตร์ซึ่งนักวิทยาศาสตร์พบว่าอสุจิตัวผู้และอสุจิตัวเมียมีจำนวนเท่า ๆ กัน

Mazur and Robertson (1972 อ้างถึงใน ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2531) สรุปไว้ในเรื่องของบุคคลปกติมีโครโมโซมเพศ 2 ตัวดังที่กล่าวแล้ว แต่บุคคลที่ผิดปกติอาจมีโครโมโซมเพศมากหรือเกินกว่าสองโครโมโซม ดังเช่น XXX, XXXX, XYYY, XXYY เป็นต้น ซึ่งในบรรดานักอาชญาได้สนใจเนื่องในความผิดปกติของโครโมโซมซึ่งเรียกว่า XYY ยอดบุรุษ และ XXX ยอดสตรี ซึ่งเป็นการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวซึ่งเป็นสาเหตุของการประกอบอาชญากรรม

กมลพรรณ ชีวพันธุ์ศรี (2545, หน้า 11-14) กล่าวถึงเรื่องสมองและการทำหน้าที่การส่งสัญญาณในสมอง (Neurotransmitter) กระแสไฟฟ้าจากเซลล์สมองจะทำให้ใยประสาทส่ง (Axon)

หลังสารเคมีนี้ผ่านจุดเชื่อม (Synapse) ไปสู่ใยประสาทของสมองตัวรับ (Dendrite) ที่จุดรับเฉพาะ (Special Receptor) ที่แตกต่างกันและไม่สามารถจับกับจุดรับอื่น ๆ ได้ เพื่อนำข้อมูลจากเซลล์สมองเซลล์หนึ่งผ่านไปยังเซลล์สมองอีกเซลล์หนึ่ง

สารส่งสัญญาณสมองมี 2 ชุด

1. เอ็กไซโตทอริ (Excitatory) การกระตุ้น ทำให้เซลล์สมองส่งสัญญาณไป
2. อินฮิบิโทริ (Inhibitory) กด ยับยั้ง ทำให้เซลล์สมองหยุดการทำงานซึ่งเป็นการหยุด

ปฏิกิริยาทางเคมีในสมองกลุ่มกระตุ้นสมองได้แก่ กลุ่ม Serotonin, Endorphin, Acetylcholine, Dopamine ทำหน้าที่ ควบคุมพฤติกรรมความประพฤติ การแสดงออก อารมณ์ ทำให้สมองตื่นตัว มีความสุข ทำให้การอ่านข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและง่ายขึ้น ทำให้ร่างกายรู้สึกดีมีความสุข ทำให้เพิ่มภูมิต้านทาน สุขภาพแข็งแรง จะหลังมากเมื่อ มีการออกกำลังกาย การได้รับคำชมเชย การร้องเพลง การเล่นเป็นกลุ่ม อยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี การให้ทำกิจกรรมกลุ่ม การได้รับสัมผัสที่อบอุ่น การได้มองเห็นคุณค่าของตัวเอง การเล่นดนตรีและเรียนศิลปะโดยไม่ถูกบังคับ การได้รับสิ่งที่ชอบ ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน กลุ่มการกดการทำงานของสมอง เป็นสารเคมีที่เกี่ยวข้องกับความเครียดจะหลังเมื่อสมองได้รับความกดดัน เมื่อได้รับความเครียดอย่างต่อเนื่องจะทำให้ การยับยั้งการส่งข้อมูลของแต่ละเซลล์สมอง ยับยั้งการเจริญเติบโตของสมอง ยับยั้งเส้นทางความจำทุกส่วน ภูมิคุ้มกันต่ำ ทำลายเซลล์สมองและใยประสาท

นิยพรรณ (ผลวัฒนธรรม) วรรณศิริ (2540) ได้กล่าวไว้ในเรื่องของ พฤติกรรมของมนุษย์ในส่วนของคุณลักษณะของวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมเป็นระบบพฤติกรรมที่มนุษย์คิดสร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เป็นเบื้องแรก ต่อมามนุษย์ยังคิดความคิดของมนุษย์ก็ยิ่งแตกฉานยิ่งขึ้นทุกที ความคิดจะสร้างวัตถุและระบบการดำรงชีพของมนุษย์เพื่อบำบัดความจำเป็นพื้นฐานก็กลับแตกฉานและหลายหลากยิ่งขึ้น จากสิ่งของและระบบที่มีน้อยก็กลายเป็นจำนวนที่มากขึ้น จากสิ่งของและระบบที่หยาบ ๆ ไม่สวยงามเท่าใดก็กลายมาเป็นสิ่งที่ยิ่งขึ้นและซับซ้อนมาในสมัยปัจจุบัน ดังนั้นระบบวัฒนธรรมและพฤติกรรมของมนุษย์จึงไม่ตายตัวจะสรุปลักษณะของพฤติกรรมด้านวัฒนธรรมดังนี้

1. วัฒนธรรมเป็นผลผลิตของระบบความคิดของมนุษย์ ถือได้ว่าเป็นระบบชีวภาพ
2. วัฒนธรรมสามารถเปลี่ยนแปลงได้ไม่ใช่สิ่งที่คงที่ตายตัว
3. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่บุคคลได้มาด้วยการเรียนรู้
4. วัฒนธรรมเป็นสมบัติส่วนรวม

ทฤษฎีจิตวิทยาอาชญากรรม: พาราไดม์จิตวิเคราะห์

Freud (1950) เป็นนักจิตแพทย์กล่าวไว้ว่า จิตวิเคราะห์เป็นทั้งทฤษฎีและระเบียบวิธีวิจัยที่มุ่งอธิบายพฤติกรรมของการเป็นอาชญากร โดยทฤษฎีนี้เป็นการอธิบายเรื่องของพลังงานภายในซึ่งหมายถึงระบบที่ปล่อยพลังงานออกมาในลักษณะปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมตามทัศนะของฟรอยด์จะอธิบายเรื่องโครงสร้างทางบุคลิกภาพที่อยู่ภายในจิตได้สำนึกของบุคคลประกอบด้วย 3 ส่วนคือ อิด อัดดา อภิอัดดา

1. อิด (Id) อิดคือสัญชาตญาณทางชีวภาพที่มุ่งแสวงหาความพึงพอใจในลักษณะที่ต้องการความสนุกสนานชั่วเล่น เป็นความปรารถนาโดยไม่รู้สีกตัว
2. อัดดา (Ego) เป็นความปรารถนาในโลกของความเป็นจริงและบอกให้อิดหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดที่ปรากฏในสภาพแวดล้อม อัดดาไม่ได้คิดตัวมาแต่กำเนิดแต่พัฒนาจากการหลั่งคลอการพัฒนาของอัดดาเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไปจนกระทั่งชี้แนะแก้ไขได้

3. อภิอัดดา (Superego) เสมือนเป็นตัวควบคุมและเป็นมโนธรรม

Adler (1994) ได้ร่วมเขียนตำราเกี่ยวกับฟรอยด์เกี่ยวกับทฤษฎีปมด้อยเพื่อทำความเข้าใจในเรื่องราวของสาเหตุของการทำการประกอบอาชญากรรมได้ในลักษณะที่ว่า บุคคลบางประเภทประกอบอาชญากรรมเพื่อเรียกร้องความสนใจ และอาจเป็นวิธีทางเดียวที่ได้รับเพื่อทดแทนหรือชดเชยปมด้อยของตน ตามทัศนะของแอลเลอร์ อาชญากรโดยทั่วไปมีลักษณะคือร้อนและขาดการร่วมมือ เพราะอาชญากรมักมีประสบการณ์ทางลบตั้งแต่เยาว์วัย

ทฤษฎีสังคมวิทยาอาชญากรรม: พาราไดม์นิยามทางสังคม

Tannenbaum (1938) เทเนนบอมเป็นผู้บุกเบิกกลุ่มทฤษฎีตราหน้า เป็นผู้ริเริ่มใช้คำว่า การระบายสีต้นแก้วความชั่วร้ายเพื่ออธิบายพฤติกรรมอาชญากร กล่าวคือ ในแง่ทฤษฎีนี้แม้พฤติกรรมอาชญากรจะเป็นสิ่งที่ชั่วร้าย แต่ที่ชั่วร้ายไปกว่านั้นก็คือ การที่สังคมพยายามผลักดันให้อาชญากรถดถอยลงไปทางที่เป็นภัยต่อส่วนรวมมากยิ่งขึ้น จนไม่อาจหรือไม่ยอมเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีพฤติกรรมได้กลับตัวเป็นผลเมืองดี

Schur (1971) ได้กล่าวถึงการตราหน้าใน 3 ระดับคือ ระดับกลุ่มผู้สร้างกฎหมาย ระดับกระบวนการยุติธรรมและระดับตัวบุคคล เซอร์เน้นความสัมพันธ์ของตัวบุคคลว่าเป็นระดับที่สำคัญที่สุดนอกจากนี้เซอร์อธิบายกระบวนการตอบสนอง 3 ประเภท คือ

1. ประเภทแบบฝังในความคิด Lippmann (1922) ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่าบุคคลมักได้ยินได้ทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากบุคคลอื่น ก่อนที่จะได้พบเห็นด้วยตนเองหรือในบางครั้งตลอดชีวิตก็ไม่เคยได้เห็นสิ่งนั้นด้วยตัวเองเลย ดังนั้นบุคคลที่ยังห่างเหินจากสิ่งใด ก็จะยังใช้ความคิดที่ฝังอยู่

ภายใน เพื่อทำความเข้าใจกับสิ่งที่ตัวเองไม่ได้พบเห็นด้วยตัวเอง เปรียบได้กับปัญหาอาชญากรรม บุคคลทั่วไปมักมองปัญหาอาชญากรรมจากความรู้สึกภายในของตน

2. ประเภทการตีความย้อนหลัง เป็นวิธีการสร้างเรื่องราวของประวัติชีวิตของผู้ที่มี พฤติกรรมเบี่ยงเบนขึ้นมาใหม่ โดยพฤติกรรมต่าง ๆ ของสังคมไม่ยอมรับหรือไม่เป็นไปตาม ครรลองของสังคมมากพอจะทำให้บุคคลผู้นั้นเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปตลอดชีวิต

3. การเจรจาต่อรอง เป็นแนวคิดที่จะเป็นผู้กระทำในสังคมเป็นการเจรจาต่อรองเพื่อลด ความผิด เป็นการต่อรองเพื่อโต้แย้งว่าถึงตนจะเป็นผู้กระทำผิดฐานลักทรัพย์ไม่ใช่ปล้นทรัพย์ อีกวิธี หนึ่งคือปฏิเสธการเบี่ยงเบน การที่มนุษย์พยายามล้มล้างการที่สังคมตราหน้าคนโดยมุ่งให้สมาชิก ในสังคม เชื่อว่าตนเองบริสุทธิ์จากข้อกล่าวหาแม้การปฏิเสธการเบี่ยงเบนอาจจะเป็นการกระทำได้ แต่ก็ยากที่จะกลับความรู้สึกของสมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมให้เชื่อได้

Schrag (1971) ได้ทบทวนจากผลงานของนักทฤษฎีตราหน้า และนำมาสรุปรวมเป็นบท ทฤษฎี 9 ข้อ คือ

1. พฤติกรรมอาชญากรไม่มีความชั่วร้ายอยู่ภายใน
2. นิยามของพฤติกรรมอาชญากรถูกกำหนดโดยผลประโยชน์ของผู้มีอำนาจในสังคม
3. บุคคลกลายเป็นอาชญากรก็เพราะกระบวนการตราหน้า
4. กระบวนการยุติธรรมจัดกลุ่มอาชญากรและกลุ่มที่ไม่ใช่อาชญากรแตกต่างกันไปจาก ข้อมูลในโลกความจริง
5. ผู้ประกอบอาชญากรรมซึ่งถูกจับกุมมีเพียงจำนวนน้อย ส่วนผู้ประกอบอาชญากรรม ซึ่งไม่ถูกจับกุมมีจำนวนมากมักทำผิดมาแล้วไม่น้อยกว่าพวกแรก
6. การที่บุคคลจะถูกจับกุมหรือไม่ขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะของบุคคลนั้น ไม่ใช่ฐาน ความผิด
7. ความรุนแรงในการลงโทษขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะของบุคคลเช่นกัน
8. การวินิจฉัยสั่งการของกระบวนการยุติธรรมขึ้นอยู่กับแบบฝังในความผิดของบุคคล ทั่วไปเกี่ยวกับผู้กระทำผิด
9. เมื่อใดก็ตามที่บุคคลถูกตราหน้าจากสังคมว่าเป็นผู้เบี่ยงเบน บุคคลนั้นจะตกอยู่ใน ภาวะที่ไม่สามารถกอบกู้ภาพพจน์ของตนในฐานะพลเมืองดีกลับคืนมา

แนวคิดเกี่ยวกับหลักทัณฑ์วิทยา

นัทธี จิตสว่าง (2550) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด แนวคิดตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดเป็นแนวคิดของนักอาชญาวิทยาสำนักโปสิทิฟ (Positive School of Criminology) ซึ่งเชื่อในเรื่องเกี่ยวกับปัจจัย กำหนดกล่าวคือการกระทำของมนุษย์ถูกกำหนดจากปัจจัยต่าง ๆ มนุษย์ไม่สามารถเลือกกระทำได้อย่างอิสระและไม่อาจใช้เหตุผลในการเลือกกระทำหรือไม่กระทำ แต่มนุษย์ถูกกดดันหล่อหลอมจากสิ่งแวดล้อมและปัจจัยต่าง ๆ จนมีบุคลิกภาพที่บกพร่องและหันไปสู่การกระทำความผิด ดังนั้น การกระทำของมนุษย์เป็นผลมาจากปัจจัยหลายอย่างร่วมกัน ได้แก่ ปัจจัยทางจิตวิทยา ปัจจัยทางชีวภาพ และปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยเหล่านี้มีอยู่นอกเหนือการควบคุมของมนุษย์ ดังนั้น การกระทำความผิดจึงเกิดจากปัจจัยหลาย ๆ อย่างร่วมกันด้วย ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล การลงโทษจึงไม่ควรมุ่งเน้นที่การกระทำความผิดเป็นหลัก

การลงโทษเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด จึงเน้นที่ตัวผู้กระทำความผิดมากกว่าการกระทำความผิด โดยเน้นการศึกษาผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคลหรือการจำแนกลักษณะเพื่อหาสาเหตุการกระทำความผิดและแนวทางแก้ไข ทั้งนี้สังคมจะจัดให้มีการลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดนานเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้กระทำความผิดที่จะกลับตัว ถ้าผู้กระทำความผิดมีแนวทางแก้ไข ทั้งนี้สังคมจะจัดให้มีการลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดนานเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้กระทำความผิดที่จะกลับตัว ถ้าผู้กระทำความผิดมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดซ้ำซาก ก็จะไม่ปล่อยตัวออกมาในทางตรงกันข้าม ผู้กระทำความผิดแสดงถึงแนวโน้มว่าจะกลับตัวไม่กระทำความผิดซ้ำอีกและก็ต้องเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้ปลดปล่อยก่อนครบกำหนดโทษ และทดลองกลับเข้าสู่สังคม เช่น ถ้าผู้ต้องคดีมาสามารถสำนึกผิดและมีพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการ และมีแนวโน้มว่าจะไม่กระทำความผิดซ้ำอีก ก็อาจได้รับการพักการลงโทษให้ปล่อยก่อนครบกำหนดโทษ

แนวความคิดในการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูจึงเป็นแนวคิดที่ให้คนกลับตัว ให้โอกาสแก้ไขปรับปรุงตัวโดยการทำให้คนที่ทำผิดไม่ให้เกิดซ้ำอีกไปสู่การกระทำความผิดมากขึ้น ทั้งนี้โดยการพยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษในลักษณะที่เป็นการทำลายคุณลักษณะที่เป็นการทำลายคุณลักษณะหรือศักยภาพในการกลับเข้าสู่สังคมของเขาโดยถ้าเป็นผู้ที่กระทำความผิดโดยพลั้งพลาดไม่ได้กระทำความผิดร้ายแรงหรือมีความโหดร้ายกับจะใช้มาตรการลงโทษที่ไม่ทำให้เกิดรอยมลทิน หรือได้รับการขัดเกลาจากผู้กระทำความผิดอื่น ๆ วิธีการดังกล่าวได้แก่การใช้มาตรการลงโทษจำคุก เช่น การรอกการลงอาญาโดยมีการการคุมประพฤติ การใช้โทษปรับและการใช้มาตรการในชุมชนอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลกระทบในทางลบใน

เรือนจำนอกจากนี้ยังใช้วิธีการเลี้ยงโทษจำคุกในการณีที่ได้เข้าไปปรับโทษในเรือนจำระดับหนึ่งแล้วก็ให้อยู่ในเรือนจำให้น้อยที่สุดเพื่อให้ได้รับผลกระทบน้อยที่สุดเช่นกัน โดยใช้วิธีการพักการลดโทษ การลดวันต้องโทษ หรือการทำงานสาธารณะหรือศูนย์การควบคุมในขณะที่พวกที่ใช้วิธีการจำคุกในเรือนจำก็ให้การอบรมแก้ไขโดยการฝึกวิชาอบรมการศึกษาการอบรมทางศีลธรรมและศาสนา การจัดสวัสดิการ การให้การบำบัดแก้ไขเป็นกลุ่มและรายบุคคล ทั้งนี้เพื่อมุ่งแก้ไขสาเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดมีความบกพร่องและเป็นเหตุให้กระทำความผิด

อย่างไรก็ตามการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในปัจจุบัน แม้จะเป็นแนวทางที่ยอมรับกันในวงการราชทัณฑ์โดยทั่วไป แต่ก็ยังเป็นที่ยสงสัยว่าจะได้ผลตามประสงค์เพียงไร เพราะการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดจะมีอุปสรรคหลายประการ กล่าวคือ

1. ผู้กระทำความผิด ได้สูญเสียลูกคลิกลูกภาพไปแล้ว โดยได้ถูกสังคมหล่อหลอมและขัดเกลาให้มีบุคลิกลักษณะเช่นนั้นมาเป็นเวลานาน หลายคนเกิดมาจากสภาพครอบครัว สิ่งแวดล้อม และปัญหาต่าง ๆ ที่สร้างความเป็นอาชญากรรมมาตั้งแต่เยาว์ชน แต่ใช้เวลาในเรือนจำไม่นาน ในการที่จะแก้ไขฟื้นฟูให้กลับมามีและปรับตัวเข้ากับคนโดยทั่วไปในสังคมนั้นทำได้ยาก เปรียบเสมือนแก้วที่แตกแล้ว การทำให้เป็นแก้วที่ประสานกันสนิทจึงต้องอาศัยความพยายามสูง
2. การลงโทษเพื่อการแก้ไขขัดกับความรู้สึกรู้สึกของคนในสังคมว่าผู้กระทำความผิดไม่ควรได้รับการปฏิบัติที่ดีกว่าคนทั่วไป ตามหลักของเบเทธเรม ที่เรียกว่า หลักการได้รับประโยชน์ที่น้อยกว่า (Principle of Less Eligibility) ทั้งนี้เพราะคนทั่วไปจะเห็นว่าเป็นการไม่เป็นธรรมที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับประโยชน์มากกว่าคนทั่วไป เช่น ผู้กระทำความผิดได้รับการอบรมแก้ไขฝึกวิชาชีพ สวัสดิการ อาหาร ที่อยู่อาศัย ตลอดจนการจัดการศึกษาการทำงานในขณะที่คนโดยทั่วไปในสังคมอีกจำนวนมากไม่ได้รับบริการดังกล่าวความรู้สึกของคนทั่วไปดังกล่าวเห็นได้ว่าขัดกับหลักของการแก้ไขฟื้นฟู
3. การแก้ไขฟื้นฟูเหมาะสำหรับผู้กระทำความผิดบางประเภทเท่านั้น เช่น ผู้กระทำความผิดครั้งแรก ซึ่งได้กระทำความผิดไปเพราะอารมณ์ชั่ววูบหรือโดยพลั้งพลาดหรือทำไปเพราะความจำเป็น การแก้ไขฟื้นฟูไม่ทำให้กระทำความผิดซ้ำขึ้นอีกย่อมมีทางสำเร็จได้มาก แต่สำหรับผู้กระทำความผิดที่เคยกระทำความผิดและถูกลงโทษมาหลายครั้งแล้ว หรือพวกอาชญากรอาชีพหรือพวกทำผิดติดนิสัย โอกาสที่จะแก้ไขฟื้นฟูให้กลับตัวจะยอมเป็นไปได้อย่างดี ดังนั้น การแก้ไขฟื้นฟูจึงไม่สามารถจะทำให้ผู้กระทำความผิดกลับตัวได้ทุกกรณีไป
4. กรณีแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด สามารถทำได้ในขณะที่อยู่ในเรือนจำเท่านั้นเมื่อผู้กระทำความผิดพ้นโทษก็ต้องกลับไปสู่สภาพแวดล้อมเดิม ซึ่งก็คือสภาพแวดล้อมที่ส่งคนเหล่านั้นเข้าไปในเรือนจำ การกลับเข้าไปอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม เครือข่ายเดิม เพื่อนฝูงเดิม แหล่งอบาขมูข

เช่นเดิม โดยที่เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ไม่อาจตามไปอบรมแก้ไขได้ ก็เป็นโอกาสที่ผู้กระทำความผิดจะกลับไปกระทำความผิดได้อีก

5. การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่จะเริ่มต้นจากการลงโทษผู้กระทำความผิด โดยการควบคุมตัวเพื่อให้การอบรมแก้ไขต่าง ๆ หรืออยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ทางการกำหนด ทำให้เกิดรอยมลทิน ถูกตราหน้าว่าเป็นผู้ร้าย หรือเป็นคนที่เคยผ่านเรือนจำมาก่อน เมื่อกลับเข้าสู่สังคมจึงมักจะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว เพื่อน หรือการกลับเข้าทำงาน จึงทำให้ต้องกลับไปสู่เครือข่ายเดิมหรือกลุ่มคนที่ยอมรับคือผู้พ้นโทษด้วยกัน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ซึ่งถึงแม้จะอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงไร หากสังคมไม่เปิดรับก็อาจจะมีปัญหาได้

อายุตม์ สินธพพันธุ์ (2550) ได้กล่าวถึงเรื่องการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในสถานควบคุมของประเทศไทยไว้โดยเรียงลำดับตามดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอน และมาตรการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง หมายถึง กระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่ต่อเนื่องนับจากที่ได้รับตัวผู้ต้องขังไว้ในเรือนจำ ไปจนถึงปล่อยตัวผู้ต้องขัง จึงครอบคลุมถึงภารกิจในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ทั้งในด้านการจัดการบริการอบรมแก้ไข และการควบคุมดูแลผู้ต้องขังให้อยู่ในระเบียบวินัย และไม่หลบหนีภายใต้หลักการที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2475 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตลอดจนกฎกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามในมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ ซึ่งสามารถแยกพิจารณาขั้นตอน และมาตรการในการควบคุมและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังได้เป็น 3 ช่วงได้แก่

1.1 การรับตัวผู้ต้องขัง เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง โดยเริ่มตั้งแต่การรับตัวผู้ต้องขังไว้ในเรือนจำตามหมายศาลหรือคำสั่งของผู้มีอำนาจตามกฎหมาย และรวมไปถึงการจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ต้องขังที่นำติดตัวเข้ามา การจำแนกลักษณะการแยกขัง และการย้ายผู้ต้องขัง ตลอดจนการอบรมระเบียบวินัย เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพภายในเรือนจำได้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1.1.1 การรับตัวผู้ต้องขัง เจ้าพนักงานเรือนจำจะไม่รับบุคคลใด ๆ ไว้เป็นผู้ต้องขังในเรือนจำ เว้นแต่จะได้รับหมายอาญาหรือเอกสารอันเป็นคำสั่งของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจที่ถูกต้องตามกฎหมายราชทัณฑ์

1.1.2 การตรวจค้นตัวและสิ่งของที่ตัวผู้ต้องขัง เพื่อป้องกันมิให้มีสิ่งผิดกฎหมาย หรือสิ่งของต้องห้ามเข้าไปภายในเรือนจำ หลักปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจค้นผู้ต้องขังนั้น ถ้าผู้ต้องขังเป็นชาย ให้เจ้าพนักงานชายเป็นผู้ทำการตรวจค้น หากผู้ต้องขังเป็นหญิงให้เจ้าพนักงานหญิงเป็น

ผู้ตรวจค้น หากไม่มีเจ้าพนักงานหญิง ก็ให้สิ่งของทั้งหมด ก็ให้หญิงอื่นที่เชื่อถือได้มาช่วยทำการตรวจให้

1.1.3 การตรวจอนามัยผู้ต้องขัง เพื่อให้ทราบถึงสภาพร่างกายและจิตใจผู้ต้องขัง

1.1.4 การจัดทำทะเบียนประวัติผู้ต้องขัง ได้แก่ ชื่อ สกุล ประวัติการต้องโทษ ประวัติการทำงานความเห็นของการแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยา ส่วนสูงน้ำหนัก สภาพร่างกาย และลักษณะที่พบ รวมทั้งมีการถ่ายรูป และพิมพ์ลายนิ้วมือ โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบ รท. 101

1.1.5 การปฐมนิเทศ เพื่อให้ผู้ต้องขังทราบถึงกฎระเบียบและข้อพึงปฏิบัติในเรือนจำ รวมถึงมีการฝึกอบรมวินัย

1.1.6 การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง

การจำแนกผู้ต้องขัง หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล โดยการศึกษาวิเคราะห์ประวัติ ภูมิหลัง บุคลิกลักษณะ และสภาพทั่วไปของผู้ต้องขัง รวมทั้งประวัติ การทำผิด และสาเหตุแห่งการทำผิด เพื่อให้สามารถกำหนดแผนการแก้ไขฟื้นฟูจิตใจ อบรมและ บำบัดรักษา ผู้ต้องขังได้อย่างเหมาะสมตามสภาพของผู้ต้องขังแต่ละคน

วัตถุประสงค์ของการจำแนกลักษณะมี 2 ประการ ประกอบด้วย ประการแรก เพื่อ ประโยชน์ในการควบคุม ประการที่สอง เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังด้านการอบรม และ แก้ไขพัฒนาพฤติกรรมขั้น ตอนการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเป็น กระบวนการ เริ่มตั้งแต่วาระแรกที่รับตัวผู้ต้องขังเข้าสู่เรือนจำ จนกระทั่งพ้นโทษ หรือได้รับการ ปลดปล่อยออกจากเรือนจำ ซึ่งมีกระบวนการในการดำเนินงานดังนี้

1. การศึกษา รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของผู้ต้องขัง
2. การวางแผนปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ต้องขังตามความเหมาะสมของแต่ละคน
3. การนำแผนดังกล่าวไปปฏิบัติ
4. การติดตามผลการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง
5. การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังซ้ำ
6. การวางแผน หรือโครงการเตรียมปล่อยผู้ต้องขังดังกล่าว

วิธีการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ดำเนินการเพื่อนำไปสู่การจำแนกประเภทผู้ต้องขัง หรือแยกขังไว้ตามเพศ อายุ ประเภท และลักษณะแห่งการกระทำความผิด เช่น ทักษะสถานหญิง ทักษะสถานวัยหนุ่ม ทักษะสถานทุกแห่ง จะมีการแบ่งระดับการควบคุมเป็น 4 ระดับ เพื่อประโยชน์ ในการวางแผนการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม คือแก้ไขก็แบ่งเป็น 4 กลุ่มเช่นกัน เพื่อจะ ได้นำแต่ละ กลุ่มไปดำเนินการจัด โปรแกรมการปฏิบัติที่เหมาะสม ได้แก่

1. กลุ่มที่มีแนวโน้มไม่กระทำผิดซ้ำ
2. กลุ่มแก้ไขได้
3. กลุ่มยากต่อการแก้ไข
4. กลุ่มพิเศษ (ผู้ต้องขังป่วย ผู้ต้องขังต่างชาติ ผู้ต้องขังที่มีความบกพร่องทางจิต และผู้ต้องขังสูงอายุ) หากมีการจัดทำโปรแกรมเพื่อการแก้ไขผู้ต้องขังจะมีการจำแนกลักษณะ เพื่อให้ได้รายละเอียดมากขึ้น โดยการดำเนินการทำกรณีศึกษาผู้ต้องขังแต่ละราย เพื่อคัดเลือกเข้าโปรแกรมต่าง ๆ เช่น โปรแกรมผู้ต้องขังสูงอายุ โปรแกรมปฏิบัติต่อผู้ต้องคดียาเสพติด

1.2 การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังระหว่างถูกจองจำในเรือนจำ ในขั้นตอนนี้ รวมถึงการดำเนินการในการอบรมแก้ไข และจัดบริการต่าง ๆ ให้ผู้ต้องขัง เช่น การจัดการด้านอาหาร การรักษาพยาบาล การจัดการการศึกษาอบรมการฝึกวิชาชีพ การให้ความสะดวก และประโยชน์บางประการสำหรับผู้ต้องขัง บริการเหล่านี้แม้จะไม่ใช่งานการปฏิบัติงานการควบคุมผู้ต้องขังโดยตรง แต่ก็เป็นการปฏิบัติงานที่ช่วยเสริมการควบคุมให้มีประสิทธิภาพ เป็นการทำให้ผู้ต้องขังได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังให้สามารถกลับตนเป็นพลเมืองดีภายหลังพ้นโทษแล้ว

สำหรับการปฏิบัติงานในส่วนของการควบคุมโดยตรงนั้นจะเกี่ยวข้องกับการรักษาวินัยของผู้ต้องขัง การควบคุมรักษาการณ์ มาตรการควบคุมผู้ต้องขังภายในและภายนอกเรือนจำ

กระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำนั้น นับว่ามีความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ต้องขังเป็นอย่างมาก เพราะเหตุผลที่ว่า ระยะเวลาที่ต้องโทษมีกำหนดเท่าไร ก็ต้องดำเนินการในเวลาที่มีอยู่ให้ผู้ต้องขังแต่ละคนสามารถกลับตนเป็นคนดีได้ ไม่ไปกระทำผิดซ้ำอีก ภายหลังปล่อย ในขณะเดียวกัน ก็จะต้องควบคุมดูแลความมั่นคงปลอดภัยในด้านต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย ซึ่งจะขอสรุปหลักการปฏิบัติออกเป็น 2 ส่วน คือ

1.2.1 ส่วนที่ 1 ด้านการควบคุมดูแลผู้ต้องขัง การควบคุมและดูแลผู้ต้องขังมีหลักการดำเนินงาน ดังนี้

1.2.1.1 การควบคุมผู้ต้องขังต้องใช้หลักวิชาชีพในการดำเนินการ อันได้แก่ หลักอาชีววิทยา ทัณฑวิทยา ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ตลอดจนข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ มาตรฐานความโปร่งใส และมาตรฐานเรือนจำที่กรมราชทัณฑ์ได้จัดทำขึ้น

1.2.1.2 มีคู่มือการปฏิบัติงาน โดยยึดหลักกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ควบคู่ไปกับหลักวิชาการ

1.2.1.3 นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ควบคุมผู้ต้องขัง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

1.2.1.4 มีการจัดอบรมสัมมนาให้แก่เจ้าพนักงานทุกระดับอย่างต่อเนื่อง

1.2.1.5 มีการจัดทำมาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังให้ครบทุกเรือนจำ

1.2.2 ส่วนที่ 2 ด้านการแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นคนดี กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการตามภารกิจหลักอย่างต่อเนื่อง ในด้านการแก้ไขฟื้นฟู ได้แก่

1.2.2.1 จัดการศึกษาทั้งระดับสายสามัญ และสายอาชีพ รวมทั้งงานการฝึกวิชาตามความต้องการของตลาดแรงงาน

1.2.2.2 จัดกิจกรรมพัฒนาจิตใจในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ อบรมจิตตภาวนา อบรมผู้ต้องขังต่างศาสนา (คริสต์และอิสลาม) อบรมตามประเภทของกลุ่มผู้ต้องขัง และอบรมผู้ต้องขังอบรมก่อนพ้นโทษ เพื่อเป็นการขัดเกลาจิตใจปรับเปลี่ยนทัศนคติ รวมทั้งจัดกิจกรรมด้านนันทนาการให้กับผู้ต้องขังในรูปแบบต่าง ๆ

1.2.2.3 เตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดหางาน การให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับตัวเข้าสู่สังคม การให้การสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขังที่ดังการขอรับความช่วยเหลือ และการติดตามผลหลังปล่อย

1.3 การปล่อยตัวผู้ต้องขัง การควบคุมผู้ต้องขังจะสิ้นสุดลง เมื่อมีการปล่อยตัวผู้ต้องขัง ซึ่งขั้นตอนนี้เจ้าพนักงานจะต้องปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง จะเกิดการผิดพลาดมิได้โดยเด็ดขาด แบ่งเป็นการปล่อยตัวแบบมีเงื่อนไข และแบบไม่มีเงื่อนไข รวมถึงการมีผู้ต้องขังเสียชีวิตด้วย สำหรับการปล่อยตัวแบบมีเงื่อนไขได้แก่ กรณีที่ผู้ต้องขังได้รับวันลดวันต้องโทษจำคุก เรียกโดยย่อว่า ล.ว.ท. หรือได้รับการพักการลงโทษจำคุกส่วนการปล่อยตัวแบบไม่มีเงื่อนไขนั้น ได้แก่ กรณีที่ผู้ต้องขังจำคุกครบกำหนดโทษตามคำพิพากษาของศาล หรือได้รับการพระราชทานอภัยโทษหมู่หรือกรณีเฉพาะราย

การคุมประพฤติ ตามความหมายในเรื่องของระบบงานราชทัณฑ์ว่าด้วย (สุพจน์ สุโรจน์, 2550)

1. สถานะทางกฎหมาย
2. คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล
3. กระบวนการยุติธรรม
4. ระบบงาน

ทฤษฎีการคุมประพฤติ ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแนวความคิดจากวิธีการลงโทษมาเป็นวิธีการแก้ไขฟื้นฟู และการจำคุกหลักเล็งมาเป็นการให้ความร่วมมือโดยชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบใน

การแก้ไขและป้องกันอาชญากรรมและจากกฎหมายของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ เมื่อ ปี ค.ศ. 1878 ซึ่งระบุในสาระสำคัญว่า บุคคลซึ่งโดยเหตุผลพอจะเชื่อถือได้ว่าจะกลับเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องรับการลงโทษจำคุก ประโยชน์ของการคุมประพฤติ การควบคุมและฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชน เจื่อนใจ การคุมประพฤติ โดยให้มีข้อห้ามต่าง ๆ การเพิกถอนการคุมประพฤติ การคุมความประพฤติแบบเข้มงวด

อังคณา บุญสิทธิ (2550) ได้กล่าวไว้ในเรื่องของ การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน ในกระบวนการยุติธรรมได้เขียนถึงเรื่องของ การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในประเทศไทย ไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมมี 2 ลักษณะคือ การที่ประชาชนรวมตัวกันเป็นกลุ่มคนหรือองค์กรต่าง ๆ แล้วทำงานร่วมกับรัฐในฐานะเครือข่าย และการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะปัจเจกบุคคล และทำงานร่วมกับรัฐในฐานะอาสาสมัคร มี 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. โครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจนครบาล โครงการนี้เกิดขึ้นจากแนวคิดที่ว่า ทุกแหล่งชุมชนมีโอกาสเกิดอาชญากรรมได้ตลอดเวลา ลำพังเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมไม่เพียงพอต่อการป้องกันและควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งชุมชนขนาดใหญ่เช่น ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจนครบาลจึงได้ทำโครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมขึ้น โดยการฝึกอบรมประชาชนอาชีพต่าง ๆ ที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ผู้ขับรถรับจ้าง พนักงานเก็บค่าโดยสารขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ และนักวิทยุสมัครเล่น เพื่อให้ช่วยแจ้งข่าวการเกิดอาชญากรรม และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม การให้ความร่วมมือของสมาชิกดังกล่าว ทำให้ตำรวจเบาแสบของนครบาลได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมอาชญากรรมมีประสิทธิภาพสูงขึ้น นอกจากนี้ โครงการนี้ยังมุ่งเน้นมาตรการเชิงรุก คือการป้องกันไม่ให้อาชญากรรมเกิดขึ้น ด้วยการให้สมาชิกเข้ารับการอบรมเพื่อให้รู้จักช่วยเหลือตนเองในการป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของตนเองและผู้อื่น ในขอบเขตของสิทธิและหน้าที่ซึ่งประชาชนพึงมีต่อสังคม

2. เครือข่ายคุ้มครองของสิทธิและเสรีภาพ

เครือข่ายคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นโครงการที่บริหารจัดการโดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพกระทรวงยุติธรรม เครือข่ายคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หมายถึง กลุ่มบุคคลหรือกลุ่มอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ที่ได้มีการรวมตัวกันจัดตั้ง หรือกลุ่มองค์กรที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพร่วมกับหน่วยงานอื่นจัดตั้งขึ้น อาทิ เครือข่ายวัฒนธรรมเพื่อสิทธิเสรีภาพ จัดตั้งขึ้น

ทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาคหรือประเทศ โดยสมาชิกของเครือข่ายมีสถานภาพเช่นเดียวกับอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

เครือข่ายที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นเครือข่ายคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

2.1 มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและการระงับข้อพิพาทในชุมชน

2.2 เข้าร่วมเป็นเครือข่ายกับกรมหรือกระทรวงยุติธรรมด้วยความสมัครใจ

2.3 สมาชิกเครือข่ายจะต้องผ่านการอบรมในหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจัดขึ้น หรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นจัดอบรมตามหลักสูตรที่กำหนด

3. อาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

อาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หมายถึง บุคคลที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพคัดเลือกจากประชาชนหรือกลุ่มองค์กรประชาชนในชุมชน เข้ารับการฝึกอบรมและแต่งตั้งให้เป็นอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

บุคคลที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

3.1 มีสัญชาติไทย

3.2 มีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์ขึ้นไป

3.3 มีภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำในตำบลนั้นแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน

3.4 เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

3.5 มีความสมัครใจ ซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม มีความเสียสละ พร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อให้ความช่วยเหลือและดำเนิน การส่งเสริมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในชุมชน

3.6 ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี

3.7 จะตั้งเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเหนือได้รับการยอมรับจากประชาชนหรือกลุ่มองค์กรประชาชนและผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรที่กรมกำหนด

3.8 ต้องไม่เป็นบุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือบุคคลล้มละลาย เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของเครือข่ายคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิภาพ

4. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และจัดการรณรงค์ และให้ความรู้ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนและชุมชนตระหนักในด้านสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

5. ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ เป็นผู้ดำเนินการ หรือเป็นผู้ประสานงาน ที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และจัดการความขัดแย้ง การระงับข้อพิพาทในชุมชน

6. เสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายในการทำงานด้านสิทธิเสรีภาพ ตลอดจนดำเนินการ หรือให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนากลไกการจัดการควบคุมความขัดแย้งในชุมชน

7. ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกรณีที่มีเหตุความไม่เป็นธรรมในชุมชน

8. ประสานงานการดำเนินงานตามข้อ 1-4 ร่วมกับผู้แทนกระทรวงยุติธรรมประจำ จังหวัด เครือข่ายยุติธรรมชุมชน หรือเครือข่ายอื่น ๆ ในพื้นที่

10. เมื่อเครือข่าย หรืออาสาสมัครมีความพร้อม อาจรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์ ประสานงานชุมชนได้

11. ให้มีการรายงานผลการดำเนินงานต่อกรมอย่างน้อยปีละหนึ่ง หรือตามที่กรมกำหนด

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กรม หรือหน่วยงานราชการหรือองค์กรอื่นร้องขอ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ยังเป็นอีกโครงการหนึ่งของ กระบวนการยุติธรรมที่ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมซึ่งผู้กระทำผิดเหล่านี้มี 4 ประเภท

1. ผู้ถูกคุมประพฤติ

2. ผู้ได้รับการพักการลงโทษ

3. เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดที่ศาลพิพากษาให้คุมประพฤติ

4. ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

อาสาสมัครคุมประพฤติกระทรวงยุติธรรม (อ.ส.ค.) คือประชาชนที่มาช่วยงานพนักงาน คุมประพฤติอาชีพในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 4 กลุ่มคือ

1. ผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่

2. เด็กกระทำความผิดที่ศาลพิพากษาให้อยู่ในเงื่อนไขการคุมประพฤติ

3. ผู้ได้รับการลงโทษ

4. ผู้เข้ารับการแก้ไขฟื้นฟูตนเอง ให้กลับเป็นพลเมืองดี ประกอบอาชีพสุจริต

โดยกำหนดให้อาสาสมัครคุมประพฤติต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีอายุหรือวัยพอสมควร

2. สามารถอ่านออกเขียนได้

3. สมัครใจทำงานในฐานะอาสาสมัคร

4. เป็นบุคคลที่สังคมยอมรับ

5. มีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคง

6. มีสุขภาพจิตดี

อาสาสมัครคุมประพฤติมีภารกิจ 6 ด้านคือ

1. บทบาทภารกิจในขั้นตอนชะลอการฟ้องของพนักงานอัยการ เมื่อกฎหมายมีผลบังคับใช้

1.1 ช่วยพนักงานคุมประพฤติสืบเสาะประวัติผู้ต้องหาตามคำสั่งของพนักงานอัยการ โดยออกไปบันทึกสภาพบ้าน สภาพแวดล้อม สอบปากคำพยานในชุมชนประกอบการบันทึกสภาพบ้านและสภาพแวดล้อม เป็นพยานสอบถามประจักษ์จากชุมชน และรวบรวมข้อมูลส่งพนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวน

1.2 สอดส่องเยี่ยมเยียนผู้ที่พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งชะลอการฟ้อง ณ สถานที่อยู่อาศัย สถานที่ทำงาน และสถานที่อื่นที่เหมาะสมเป็นระยะ ๆ โดยสม่ำเสมออย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง แล้วรายงานผลต่อประพฤติก แล้วรายงานผลให้พนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวนทราบ ในกรณีผู้ที่พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งชะลอการฟ้อง ผิดเงื่อนไขที่พนักงานคุมประพฤติกำหนด หรือมีพฤติการณ์ที่เป็นไปทางที่จะเป็นภัยต่อสังคม

1.3 สงเคราะห์และประสานความร่วมมือในการสงเคราะห์ด้านต่าง ๆ แก่ผู้ที่เป็นพนักงานอัยการมีความเห็นสั่งชะลอการฟ้อง

2. บทบาทภารกิจในขั้นตอนการคุมความประพฤติและเยาวชนและผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ในชั้นศาล อาสาสมัครมีหน้าที่ในการช่วยพนักงานคุมประพฤติในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมประพฤติที่พนักงานคุมประพฤติดำเนินการให้ดูแล ด้วยการให้คำแนะนำ ดักเตือน และดูแลให้ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ได้แก่

2.1 สอดส่องเยี่ยมเยียนผู้ถูกคุมความประพฤติ ณ สถานที่อยู่อาศัย สถานที่ทำงาน หรือสถานที่อื่นที่เหมาะสมเป็นระยะ ๆ โดยสม่ำเสมออย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง แล้วรายงานผล โดยทำเป็นหนังสือส่งไปยังพนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวน และเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการคุมความประพฤติเจ้าของสำนวน กรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติผิดเงื่อนไขที่ศาลกำหนด หรือมีพฤติการณ์เป็นไปทางที่จะเป็นภัยต่อสังคม ให้อาสาสมัครรายงานพนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวนโดยด่วน

2.2 ช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ถูกคุมความประพฤติตามความเหมาะสมและสมควรที่จำเป็นต้องใช้ทุนทรัพย์ในการสงเคราะห์ อาสาสมัครคุมประพฤติขอความสนับสนุนจากกรมคุมประพฤติ หรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน

3. บทบาทภารกิจในขั้นตอนการคุมความประพฤติผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุกของกรมราชทัณฑ์

3.1 สืบเสาะข้อเท็จจริงนักโทษเด็ดขาดที่จะได้รับการพิจารณาให้ปล่อยตัวโดยการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุกภายใต้เงื่อนไขการคุมความประพฤติ โดยการเยี่ยมบ้านและ

บันทึกถ้อยคำของผู้อุปการะของผู้ต้องขัง ณ สถานที่ขังอาศัย ว่ามีสภาพแวดล้อมเหมาะสมที่ผู้ต้องขังจะออกไปพักอาศัยอยู่หรือไม่ หากมีการปล่อยตัวคุมประพฤติ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการพักการลงโทษหรือคณะกรรมการลดวันต้องโทษจำคุก

3.2 ติดตามสอดส่องผู้ถูกคุมความประพฤติ ณ สถานที่ขังอาศัย สถานที่ทำงาน หรือสถานที่อื่นที่เหมาะสมเป็นระยะ ๆ โดยสม่ำเสมออย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง แล้วรายงานผลเป็นหนังสือให้พนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวน ในกรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติผิดเงื่อนไขที่ศาลกำหนด หรือมีพฤติการณ์ไปในทางที่จะเป็นภัยต่อสังคม ให้อาสาสมัครรายงานพนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวนโดยด่วน

3.3 ช่วยเหลือหรือสงเคราะห์ผู้ถูกคุมความประพฤติตามความเหมาะสมและสมควร ในการนี้ที่จำเป็นต้องทุนทรัพย์ อาสาสมัครคุมประพฤติสามารถขอความสนับสนุนจากกรมคุมประพฤติ หรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน

4. บทบาทภารกิจในขั้นตอนการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังพ้นการคุมประพฤติหรือภายหลังปล่อยจากกรมราชทัณฑ์ อาสาสมัครคุมประพฤติมีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานคุมประพฤติในการสงเคราะห์หรือติดตามผลหรือเยี่ยมเยียนผู้กระทำผิดที่พ้นจากการคุมความประพฤติ หรือภายหลังปล่อยจากกรมราชทัณฑ์ โดยการให้คำปรึกษา คำแนะนำ ดูแลหรือติดตามผลในการให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์ ตามความเหมาะสมและสมควร ได้แก่

4.1 เยี่ยมเยียนผู้ที่พ้นจากการคุมความประพฤติ หรือภายหลังปล่อยจากกรมราชทัณฑ์ เพื่อหาข้อมูลประกอบการพิจารณาช่วยเหลือหรือสงเคราะห์ตามความเหมาะสมและสมควร ในกรณีที่จะต้องให้ทุนทรัพย์ในการสงเคราะห์ อาสาสมัครคุมประพฤติหรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน

4.2 เยี่ยมเยียนให้คำแนะนำปรึกษาและติดตามผลการให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์แก่ผู้ที่พ้นการคุมประพฤติ หรือภายหลังปล่อยจากกรมราชทัณฑ์

5. บทบาทภารกิจในขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ตาม พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ช่วยเหลือพนักงานคุมประพฤติในการสอดส่องเยี่ยมเยียนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับมอบหมาย โดยการให้คำปรึกษา แนะนำ ดักเตือน ให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯ ปฏิบัติตามแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ที่คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดประจำเขตพื้นที่กำหนด หรือติดตามผลผู้ที่ผ่นการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยต้องได้รับความยินยอมจากผู้ได้รับการฟื้นฟูฯ ได้แก่

5.1 สอดส่องเยี่ยมเยียนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ณ สถานที่ขังอาศัย สถานที่ทำงาน หรือสถานที่อื่นที่เหมาะสมเป็นระยะ ๆ โดยสม่ำเสมออย่างน้อยเดือนละ

หนึ่งครั้ง แล้วรายงานผลโดยทำเป็นหนังสือส่งให้พนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวน กรณีที่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯ ผิดเงื่อนไขการฟื้นฟูฯ หรือมีพฤติกรรมไปในทางที่จะเป็นภัยต่อสังคม ให้อาสาสมัครรายงานพนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวน โดยด่วน

5.2 ติดตามผลผู้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ผ่านการฟื้นฟูฯ ก่อน)

5.3 ช่วยเหลือหรือสงเคราะห์ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และผู้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามความเหมาะสมและสมควร ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้ทุนทรัพย์ในการสงเคราะห์อาสาสมัครคุมประพฤติสามารถขอความสนับสนุนจากกรมคุมประพฤติหรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน

6. บทบาทภารกิจอื่น ๆ

6.1 การช่วยเหลืองานคุมประพฤติในสำนักงานคุมประพฤติ

6.2 การปฏิบัติงานที่ศูนย์ประสานงานอาสาสมัครคุมประพฤติ

6.3 การเข้าร่วมกิจกรรมของสำนักงานคุมประพฤติ

6.4 การจัดกิจกรรมของอาสาสมัครคุมประพฤติเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

6.5 การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับงานของกระทรวงยุติธรรมต่อชุมชน ตลอดจน

ช่วยเหลืองานอื่น ๆ ตามที่กรมคุมประพฤติและกระทรวงยุติธรรมมอบหมาย

จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยนั้นคล้ายคลึงกับของประเทศญี่ปุ่น ที่เห็นเด่นชัดคือการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม ที่ประยุกต์มาจากงานอาสาสมัครคุมประพฤติของประเทศญี่ปุ่น ลักษณะเด่น ๆ คือการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาและการป้องกันปัญหาอาชญากรรมธรรมดา การกิจหรือหน้าที่ ที่มีส่วนร่วมก็ขึ้นอยู่กับภารกิจของหน่วยงานของรัฐเป็นเจ้าภาพ และเป็นงานที่หน่วยงานรัฐมอบหมายหรือต้องการให้ประชาชนมาช่วย

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิรัช จินตนาวัน (2543) ได้วิจัยเรื่องสาเหตุยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดชลบุรี ได้ศึกษาในเรื่องนี้พบว่า การเสพยาเสพติด การเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชน เกิดจากสาเหตุ 1. ในด้านตัวเด็กและเยาวชน 2. เกิดจากสาเหตุในด้านของครอบครัวเด็กและเยาวชน 3. เกิดจากสาเหตุด้านสิ่งแวดล้อม 4 สาเหตุในด้านความสะดวกในการซื้อ - ขายของยา

เอมอร สุขเจริญ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำ ความผิดของผู้ต้องขังวัยหนุ่มในคดีลักทรัพย์: กรณีศึกษาทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง พบว่า การทำผิด

ของผู้ต้องขังวันหนุ่มในคดีลักทรัพย์เกิดจากสภาวะกดดัน โดยปัจจัยค่านิยม โดยเน้นเรื่องค่านิยมในการความเชื่อมั่นในตนเองและนำไปสู่การทำผิด ในการลักทรัพย์ ซึ่งมีปัจจัยเรื่อง สิ่งแวดล้อม การศึกษา จิตวิทยา เป็นการทำให้ตอบสนองตัวเอง ความอยากมีอยากได้ ความโลภ

สมชาย โศกุลวรรณ (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเยาวชนที่ติดยาเสพติดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง พบว่า การทำผิดเกิดจาก ปัญหาครอบครัว ที่ขาดความอบอุ่น มีการใช้ความรุนแรงในครอบครัวและพฤติกรรมของเยาวชนนี้ ได้รับการบำบัด และทำให้เด็กและเยาวชนมีอารมณ์ดีขึ้น มีพฤติกรรมมีส่วนร่วมต่อสังคม ร่าเริง มีสุขภาพดีขึ้น

ชนิดา มณูสาร (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบำบัดฟื้นฟูเยาวชนผู้ติดยาเสพติดแบบ ชุมชนบำบัดของภาคเอกชนตามวิธีการของเคย์ทอป กรณีสืบศึกษาบ้านสวัสดิภาพดลิ่งชัน กรุงเทพฯ เป็นการศึกษาโดยนำแนวคิดและทฤษฎีของการบำบัดฟื้นฟูของเคย์ทอป มาใช้และทำให้การวิจัยในเรื่องนี้ทราบว่า การใช้การบำบัดแนวคิดนี้มีความสำเร็จในการบริหารงานและนำนโยบายการบำบัดตามแนวทางนี้ผลที่ได้รับพบว่า การบำบัดฟื้นฟูในเด็กพบว่าเด็กมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น วิจัยเรื่องนี้ยังพบว่า การนำแนวทางของเคย์ทอปนี้ไปใช้ในการบำบัดประสพความสำเร็จถึงเห็นผลได้ แต่ สุดท้ายในบทเสนอแนะผู้วิจัยได้กล่าวถึงงานวิจัยเรื่องนี้ยังต้องศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของการบำบัดว่า เมื่อเด็กได้รับการบำบัดแล้วภายหลังการบำบัดจะกลับมากระทำผิดซ้ำอีกหรือไม่

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำเสนอมาผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีรายงานการวิจัยหรือ วิทยานิพนธ์ใช้วิธีการศึกษาวิเคราะห์สาเหตุและพฤติกรรมการทำผิดของผู้ต้องขังโดยใช้การตีความทางศิลปะ